

Discussiememo Groenblauw structuurplan

Inleiding

Gemeente Woerden is een groene, waterrijke gemeente gelegen in het 'Groene hart'. Binnen de gemeente Woerden vallen ook de dorpen Kamerik, Kanis, Zegveld en Harmelen. Het Groene Hart wordt gekenmerkt door open, niet verstedelijkt landschap waarin kleine kernen liggen die veelal lintvormige zijn opgebouwd. Bijzonder aan het landschap in de gemeente is de aanwezigheid van de oude Rijn die heeft gezorgd voor een oeverwallen landschap die door het Groene polder landschap snijdt. Hierdoor is het landschap in de gemeente Woerden divers te noemen. Op de oeverwal (stroomrug) is de ruimtelijke opbouw lommerrijk en in het veenweide gebied (Groene Hart) heel georganiseerd en rustiek. Dit maakt het landelijk gebied van gemeente Woerden heel bijzonder en geliefd onder inwoners van de gemeente en recreanten van buiten de gemeente.

Dit bijzondere landschap houdt niet op bij de stads- en dorpsgrenzen, maar loopt door in de bebouwde kommen. De stad en de dorpen in gemeente Woerden zijn bijzonder groen en op veel plekken komt dit groen overeen met het groen in het landelijk gebied. Brede groenstroken veelal lijnvormig beplant met gebiedseigen beplanting. Ook het water dat in het veenweide gebied veelvuldig voorkomt, zie je in de stads- en dorpskernen van gemeente Woerden ruimschoots terug.

Groen en water in de stad, in de breedste zin van het woord, kan een goede bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven. De kwaliteit van leven wordt bepaald door de mate waarin iemand; gezond, veilig en prettig kan leven. Groen en water leveren juist aan deze drie aspecten een belangrijke toegevoegde waarde. Dit rechtvaardigt het belang van een goede groenblauwe structuur in de openbare ruimte. Een goede groenstructuur is een structuur die rekening houdt met de geest van de plek. Dit betekent dat het groen is toegespitst op de ruimte waarin het zich bevindt en aansluit op de lokale functies zoals wonen, werken en recreatie.

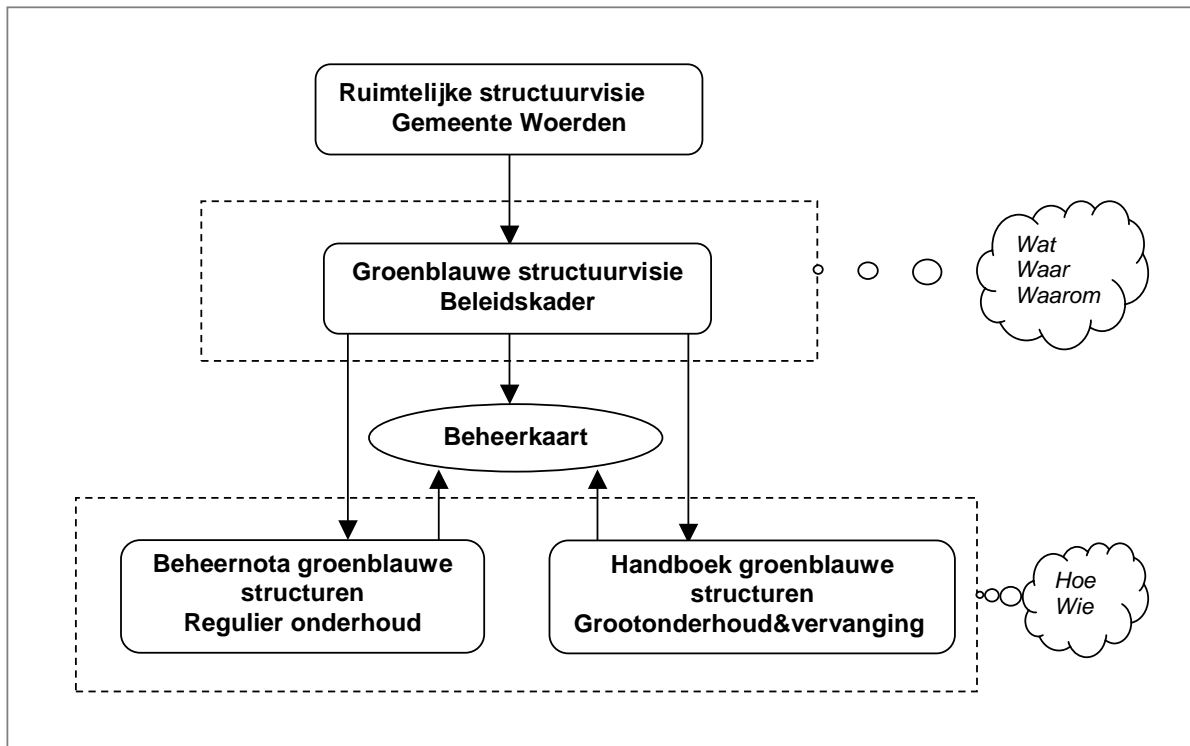
De hoeveelheid groen en water en de samenstelling ervan zijn in de bebouwde kom nogal veranderlijk. Als gevolg van de voortdurende ruimtelijke veranderingen is er continue druk op de hoeveelheid, de vorm en de samenstelling. De continue ruimtelijke druk maakt het noodzakelijk een duidelijke visie te hebben over de groenblauwe structuur als systeem. Elke verandering zou aan de visie getoetst moeten zijn om de groenblauwe structuur te kunnen waarborgen ondanks de noodzakelijke ruimtelijke ingrepen

Samenhang

Alvorens een plan te kunnen maken moet je een idee hebben welke kant je op wil. In de bestuurlijke omgeving wordt de richting bepaald door het bestuur. De gemeenteraad geeft aan waar zij voor staat en waar ze naar toe wil. In de ruimtelijke structuurvisie van gemeente Woerden is een eerste aanzet op hoofdlijnen gegeven. Hierbij gaat het om ontwikkelingen op een hoog (ruimtelijk) schaalniveau. Het is niet specifiek.

Het groenblauw structuurplan zoomt verder in op de visie van de gemeenteraad. Het is daarmee een verdieping en uitwerking van de ruimtelijke structuurvisie. De ruimtelijke structuurvisie voorziet het volgende voor de groene en blauwe omgeving;

1. Verbeteren waterbergend vermogen van de waterstructuur;
2. Versterken structuur-, recreatie- en gebruiksgroen;
3. Vergroten hoeveelheid openbaar groen per huishouden;
4. Verbinden groenstructuren;
5. Vergroten ecologische waarde groen en water.

Figuur 1: de samenhang tussen de ruimtelijke structuurvisie en de visie, beheernota en het handboek voor de groenblauwe structuur.

Visie

De groenblauwe structuurvisie is een verdieping van de ruimtelijke structuurvisie en geeft richting aan het beheer en de inrichting van het openbaar groen en water in de gemeente Woerden. Op basis van de ruimtelijke structuurvisie en het huidige collegeprogramma zijn de volgende dragers van de groenblauwe structuur te benoemen: duurzaamheid, ecologie, innovatie en veiligheid.

De visie luidt: het realiseren van een groenblauwe structuur die een fundamentele positieve bijdrage levert aan een duurzame, ecologisch waardevol, innovatieve en veilige leefomgeving voor de inwoners in en bezoekers van deze gemeente.

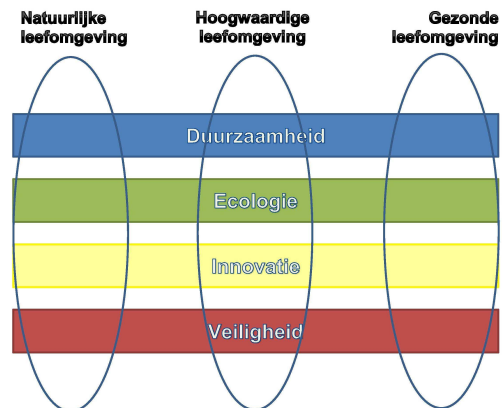
De visie wordt pas concreet door op kaart aan gebieden specifieke functies te hangen. Hiermee kan aan de groenblauwe structuur per gebied een ontwikkelrichting, ook wel doel, worden gegeven. Op basis van de ruimtelijke structuurvisie zijn drie ontwikkelrichtingen te benoemen: gezonde, hoogwaardige en natuurlijke leefomgeving

Dragers

De mogelijke dragers van de groenblauwe structuur staan hieronder kort beschreven.

Duurzaamheid

Groen en water leveren ecosysteemdiensten, zoals zuurstofproductie, verkoeling, voedsel en waardevermeerdering van vastgoed. Bovendien is de natuurlijke kringloop een intrinsiek onderdeel van

Figuur 2: verhouding tussen dragers en ontwikkelrichtingen.

groen en water, het basisprincipe van cradle to cradle. Afvalstromen uit onderhoud en vervanging van bijvoorbeeld groen, beschoeiing en baggerslib zijn herbruikbaar. Bij het beheer en de inrichting van de groenblauwe structuur worden kringlopen zoveel mogelijk gesloten.

Ecologie

Inherent aan groen en water is de ecologische waarde. De groenblauwe structuur vormt het ecologische netwerk in het bebouwd gebied voor bomen, struiken, bloemen, landdieren, vissen, vogels, insecten, schimmels en amfibieën.

Innovatie

Bij het beheer en de inrichting van de groenblauwe structuur wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de kennis, ideeën en nieuwe technieken die op de markt verschijnen. Ook gaat de gemeente nieuwe manieren van samenwerking met andere partijen onderzoeken in het beheer en de inrichting van de groenblauwe structuur.

Veiligheid

De groenblauwe structuur wordt sociaal veilig ingericht. Door groen zo toe te passen dat er geen onoverzichtelijke plekken ontstaan kan het gevoel van veiligheid op straat toenemen. Dit betekent bijvoorbeeld geen hoge struiken rondom schoolpleinen en langs doorgaande fietsroutes. Klimaatsinvloeden zoals toenemende neerslag, hogere temperaturen en toename van zonuren kunnen ook de veiligheid bedreigen. Door water en groen slim toe te passen kunnen we de klimaateffecten opvangen.

Ontwikkelrichtingen

De mogelijke ontwikkelrichtingen en dus doelen van de groenblauwe structuur zijn hieronder benoemd en kort omschreven. Het gaat om de vraag wat willen we bereiken met het groen en water?

Gezonde leefomgeving

Sporten, spelen, recreatie, voedsel, schone lucht, verkoeling

Deze ontwikkelrichting legt de nadruk op de bijdrage die een groenblauwe structuur kan hebben op de gezondheid van mensen. De structuren dragen feitelijk iets bij aan de gezondheid of nodigen uit tot activiteiten die de gezondheid bevorderen. Daarbij kan men denken aan groen en water dat uitnodigt om in te sporten, spelen, recreëren of zelfs te werken. Groen kan ook van toegevoegde waarde zijn in de voeding. Veel planten zijn eetbaar en in de meeste gevallen ook erg gezond. Fruit, noten, zaden, bladeren en bloemen kunnen in het dagelijkse voedingspatroon worden opgenomen. Groen en water zuivert ook de lucht, produceert zuurstof, geeft verkoeling of neemt overtollig water op. Dit zijn allemaal milieu- en klimaataspecten die een bijdrage leveren aan een gezonde leefomgeving.

Hoogwaardige leefomgeving

Uitstraling,

In de ontwikkelrichting hoogwaardige leefomgeving ligt de nadruk op zowel de samenstelling als inrichting van groen en water. Deze wordt zo ingericht dat het de directe omgeving verbijzonderd en speciaal maakt. Het zorgt ervoor dat bijv. monumenten meer uitstraling krijgen.

Natuurlijke leefomgeving

Biodiversiteit, klimaatadaptatie, landschap

De focus van deze ontwikkelrichting ligt op het versterken van het landschap en de vergroting van de biodiversiteit. De ontwikkeling van de ecologie wordt optimaal ondersteund. De groenblauwe structuur wordt ingericht met gebiedseigen soorten die goed groeien in dit gebied en ook beter bestand zijn tegen effecten van klimaatsverandering.

Criteria toewijzen ontwikkelrichtingen

De volgende vraag is wat willen we *waar* bereiken? Hieronder staat een voorstel aan welke soorten gebieden of gebruik van het groen en water één van de drie ontwikkelrichting kan worden toegewezen.

Gezonde leefomgeving

1. Maatschappelijke voorzieningen zoals scholen en zorginstellingen
2. Dienstverlening en industrieterrein
3. Sportieve recreatie
4. Spelen
5. Ontspanning
6. Voedsel

Hoogwaardige leefomgeving

1. Commerciële centra
2. Cultuurhistorische waardevolle gebouwen
3. Entrees en uitgangen kernen
4. Stadsrecreatie

Natuurlijke leefomgeving

1. Ecologische waardevolle gebieden of verbindingen
2. Cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen
3. Groene recreatie